ÑAPA

Weekendbijlage van dagblad Amigoe

zaterdag 20 februari 2016

Riba Kaya

Wat vindt de man/vrouw in de straat van... zika

Pagina 4&5

Inhoud

Voorpagina 1
Inhoud 2
Uitgelicht 3
Riba Kaya 4&5
Dieren 5
Literatuur 6&7
Reisverhaal Toronto 8&9
Marketing 10
Eten & drinken 11
Kunstenares Lucy de Kruijf 12&13
Recht 14
Puzzels 15
Work&Travel 16

Foto van de week.

Een Dwergara (Ara Severus) doet zich tegoed aan de mangos in de tuin van Kenneth Abraham. "Parkieten/Papegaaien hebben altijd een voorkeur voor onrijpe mangos, en eten in ondersteboven stand."

Heeft u een mooie foto? Stuur hem dan naar napa@amigoe.com

Colofon

BLADMANAGER Linda van Eekeres
email: napa@amigoe.com
telefoon: 7672000

CORRECTIE Ari Manse

VORMGEVING Wendela Ataliede, Oscar Vanegas

Voorpaginafoto: Shutterstock

Aan deze Ñapa werkten mee:

Marius Bremmer, Elton St. Jago, Monique Casimiri, Otti Thomas, Brede Kristensen, Marcel Truyens, Judice Ledeboer, May Voges, Nelly Rosa, Mineke de Vries, Edsel Sambo, Miriam de Windt, Cindy Schröder, Ken Wong

Thuis.

Guilty pleasure

Monique Casimiri

Ik denk dat iedereen wel zijn guilty pleasures heeft. Is dat voor de één chocolade, de ander neemt af en toe stiekem een lik uit de pindakaaspot. Voor mannen ligt het waarschijnlijk meer in de lijn der verwachting dat ze een net te dure auto rijden, of stoer zeggen geen plezier te beleven aan een maskertje, maar dat stiekem toch af en toe opdoen.

Vooral omdat het eigenlijk not done is, is het juist zo fijn. Niemand die het weet en voor even een fijn gevoel. Wie wil dat nu niet? Ook ik heb zo mijn guilty pleasures. En om ze hier op te schrijven is het heimelijke er natuurlijk meteen vanaf. Misschien wil ik dat ook juist wel. Dan is het minder interessant en kies ik iets anders. Want stiekem vind ik het ook wel not done wat ik doe. Het is een tikje raar, infantiel en zo niet passend bij mijn leeftijd.

Het begon allemaal met dat ene televisieprogramma. Ze zochten een nieuwe meisjesgroep. De bestaande zou ermee stoppen. K3 zoekt K3. Weken achter elkaar werd er een avond lang gezocht naar nieuw talent dat de vrolijke, blije kinderdeuntjes kon gaan zingen. Samen met man en zoonlief zaten we elke week klaar, om half negen voor de buis. Na een kleine drie kwartier viel onze zoon in slaap op de bank of op bed, maar wij bleven kijken. En zo hadden wij zeker onze favorieten en konden we na weken de liedjes goed meezingen. Het was een vrolijk programma met een hoog 'ik-ben-te-blij' gehalte. Maar ik vond het leuk. En hoe anders bij andere talentenshows, mijn favorieten wonnen.

Helaas is toen het virus geplant, denk ik. Het begon met heel af en toe, maar inmiddels is het al wekelijks dat ik toch wel even op YouTube kijk en luister naar liedjes van K3. Mijn guilty pleasure. Met de koptelefoon op ben ik niemand tot last en ondertussen doe ik andere dingen op de pc, zodat ik snel weg kan klikken wanneer mijn man binnenkomt. Laat staan dat ik überhaupt het onderwerp ter sprake breng. Ik vermijd het onderwerp of sluit enkel aan wanneer een ander erover begint. Zolang de verdenking van plezier maar niet bij mij ligt. Hoe lollig is het wanneer er meiden bij ons spelen met onze zoon en zij geven aan graag K3 te willen horen. Ja, denk ik dan stilletjes: gezellig. Ik luister ook graag naar volwassen muziek, hoor. Ik hoef niet te gaan twijfelen aan mijn gemoedsgesteldheid. Ik ben nog niet op de terugweg, dat ik weer in de kindermuziekfase zit. Mijn muziekvoorkeur is heel breed, van klassiek tot harde rock, van salsa tot Nederlandstalig, van merengue tot foute kroegmuziek. En ja, daar hoort nu dus ook K3 bij. Mijn zoon is allang afgehaakt en vindt het meestal echt iets voor meisjes, daar heeft hij een punt. Mijn nichtje woont te ver om samen blij te kunnen zijn met K3. Bovendien, zelfs zij vindt het te meisjesachtig. Hmmm, vlechten uit, jurk uit en met beide benen op de grond toch maar een stukje chocolade gepakt.

Uitgelicht.

Opmerkelijke komedie over begrafenissen

Begrafenissen zijn per definitie niet om te lachen. Toch? In Forlestu Sera Stul is het nou juist dat thema dat er voor zorgt dat het publiek in Teatro Luna Blou twee avonden dubbel lag van het lachen. Er kwamen ongelooflijke, maar waargebeurde, situaties voor, zoals twee vrouwen die elkaar in de haren vliegen, een overledene die door de bodem van de kist zakt en een schietpartij.

Foto's: **Edsel Sambo**

Zika-virus

Wat vindt de man/vrouw in de straat? De Ñapa ging de straat op om verschillende mensen naar hun mening over en ervaringen met het zika-virus te te vragen.

Riba Kaya

Tekst: **Judice Ledeboer**

Donnette Scott (47)

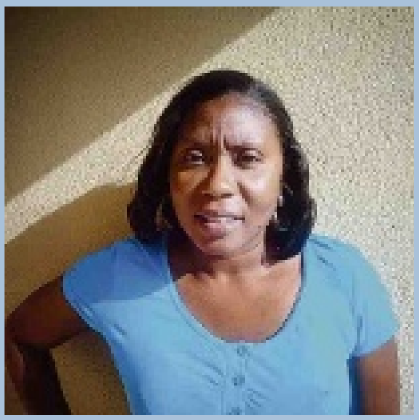

"Ik woon op Bándabou in Willibrordus. Daar hebben we heel veel muggen. Ik houd de slaapkamerdeur altijd dicht en ik spuit iedere dag met anti-muggenspray overal in mijn huis. In mijn woonkamer heb ik een donkere bank en als ik daarop zit zijn er altijd veel muggen. Ik smeer mezelf iedere dag in met een anti-mugcrème, maar die brandt in mijn huid. Dat heb ik liever dan die muggenbeten, want die kriebelen heel erg.
Vorig jaar heb ik chikungunya gehad en daar ben ik erg ziek van geweest. Dat wil ik echt niet meer. Ik heb er nog maanden last van gehad. Ik hoorde van mijn buurman dat er nu al dertig mensen besmet zijn. Volgens hem is er een dam hier in de buurt waar water wordt tegengehouden en dat is een broeinest van muggen.
Ik zorg ervoor dat er geen plekken rond mijn huis zijn waar stilstaand water is, in bloembakken bijvoorbeeld. Het water dat ik in de keuken gebruik stroomt mijn tuin in en belandt dan onder een boom. Daar gooi ik dan wat kerosine bij. Ik hoorde dat dat helpt te voorkomen dat de muggen daar eitjes leggen.
Ik weet verder niets over die zikamug, behalve dat je er ziek van kunt worden. Ik kijk weinig tv, luister alleen naar muziek op de radio en ik lees geen kranten."

Annemiek Plugge (40)

"Ik ben verloskundige bij de Kraamkliniek. Nu de zikamug op het eiland is het belangrijk dat de mensen geïnformeerd worden over deze mug, wat je moet doen aan preventie, wat je moet doen als je denkt dat je gestoken bent door de zikamug etc. We richten onze informatie vooral op preventie.
Samen met de GGD worden er informatie-avonden georganiseerd. Er is één beleid vastgesteld door de gynaecologen en verloskundigen, zodat we altijd dezelfde behandeling geven. We doen ook een eigen onderzoek. Tijdens de hele zwangerschap houden we allerlei gegevens bij. De mensen moeten wel toestemming geven om deze gegevens te gebruiken voor onderzoek en dat kunnen ze doen door een Informed Consent inzake zika te tekenen. Het is belangrijk voor ons dat iedereen rustig blijft. Een preventieve maatregel hier in de Kraamkliniek is het ophangen van klamboes. Mensen bellen ons ook om informatie te krijgen, zelfs uit Nederland. Dan vragen ze of het veilig is om naar Curaçao te komen. Het valt me op dat de vrouwen hier in Curaçao wat laconieker reageren. Ze zeggen: "We zijn het gewend dat er muggen zijn.""

Jeanicee Kip (30)

"Ik weet dat het zika-virus door een mug wordt veroorzaakt en dat je er ziek van kunt worden en dat het vooral gevaarlijk is voor zwangere vrouwen. Ik ben niet bang voor die mug, want muggen houden niet van mij. Iedereen had chikungunya, behalve ik.

Via de media heb ik gehoord dat je geen bakjes met water in je tuin moet laten staan en dat die broeinesten door het vuil komen, maar volgens mij weten ze dat het niet zo is. De informatie die we krijgen vind ik eigenlijk niet duidelijk. Volgens mij is het niet te voorkomen dat die mug er is. Veel mensen smeren zich in om niet geprikt te worden en hier op het werk hebben we allemaal flessen anti-mug staan die iedereen mag gebruiken.

Het is echt een probleem voor Curaçao, want het is geen gewone ziekte. Het is gevaarlijk en je kunt er dood aan gaan.
Ik heb er nog niet echt met mijn vriendinnen over gesproken, want het probleem is er nog maar kort, maar ik zal er zeker met hen over praten als we weer een keer uitgaan."

Maureen Scharbay (66)

"Ik weet dat het zika-virus door een mug wordt overgebracht. Ik weet dat je er ziek van kunt worden. Ik weet ook dat er kinderen geboren worden met kleine schedels en dat het dezelfde mug is als de mug die dengue veroorzaakt. Iedereen kan het zika-virus krijgen. Ik ook. Ik zie het als een regelrechte ramp voor Curaçao. Niet alleen zieke mensen hebben er last van, maar ook de mensen om je heen. Er moet voor je gezorgd worden. En wat gaat er met het toerisme gebeuren? We moeten het tegenwoordig van het toerisme hebben.
Ik vind het een groot probleem omdat het niet te voorkomen is en er is al zoveel ellende. Wereldwijd is het ook een ramp. Het lijkt wel een epidemie. We hebben al zoveel zieken die niet te genezen zijn en dan dit erbij, terwijl het voorkomen had kunnen worden. We moeten anders leven, niet alles op straat gooien. Als het regent blijft er water in al die rommel en dat zijn broeinesten.
Mijn man en ik smeren ons nu iedere dag in. In huis hebben we gaas voor de ramen gespannen. Dat gaas houdt de muggen tegen, maar ook veel wind. We letten ook op waar we naartoe gaan. We gaan niet naar plekken waar veel muggen zijn en als we dat wel doen trekken we een lange broek aan en een blouse met lange mouwen.
Ik vind niet dat er voldoende informatie is. Ik hoorde wel iets op de radio, maar niet iedereen luistert naar de radio. Mensen die werken bijvoorbeeld. Die kunnen niet naar de radio luisteren en dan krijgen ze ook die informatie over die zikamug niet."

Zika

Abi Bernardina (28)

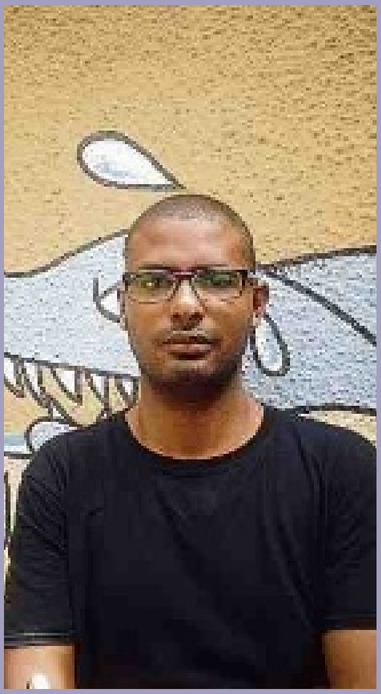

"Het is niet dat ik me geen zorgen maak over het zika-virus, maar het houdt me niet bezig. Ik ben hard aan het werk. Ik heb niet eens tijd om iets met mijn vrienden te doen en ik heb dan ook nog niet met anderen over het zika-virus gesproken.
Ik word niet vaak geprikt omdat ik de hele dag in beweging ben, dus die muggen hebben de kans niet om me te prikken. Ik smeer me dan ook niet in. Ik heb wel chikungunya gehad en daar was ik heel ziek van. Ik kon niet eens lopen. Gelukkig duurde dat maar vier dagen en toen was het over. De informatie die ik over het zika-virus heb gekregen kreeg via Facebook, de Spaanse CNN en de BBC. Ik ben te moe na het werken om kranten te lezen. Ik kijk dan liever naar de televisie."

Jagernath Lachmon: buigend

'Het kan verkeren', ook in de politiek. De langst zittende parlementariër ter wereld, de Surinaamse Jagernath Lachmon (1916-2001), zou deze lijfspreuk van Bredero ongetwijfeld hebben beaamd. Zijn leven als parlementariër overziende is het bijna niet voor te stellen hoe iemand zo'n lange stormachtige reis van een halve eeuw, door parlementaire bergen en dalen heeft kunnen doorstaan. Over de betekenis van Lachmon voor de ontwikkeling van de Surinaamse democratie, met als hoofdthema zijn 'verbroederingspolitiek', heeft Evert Gonesh een buitengewoon interessant en leerzaam boek geschreven.

Tekst: **Brede Kristensen**

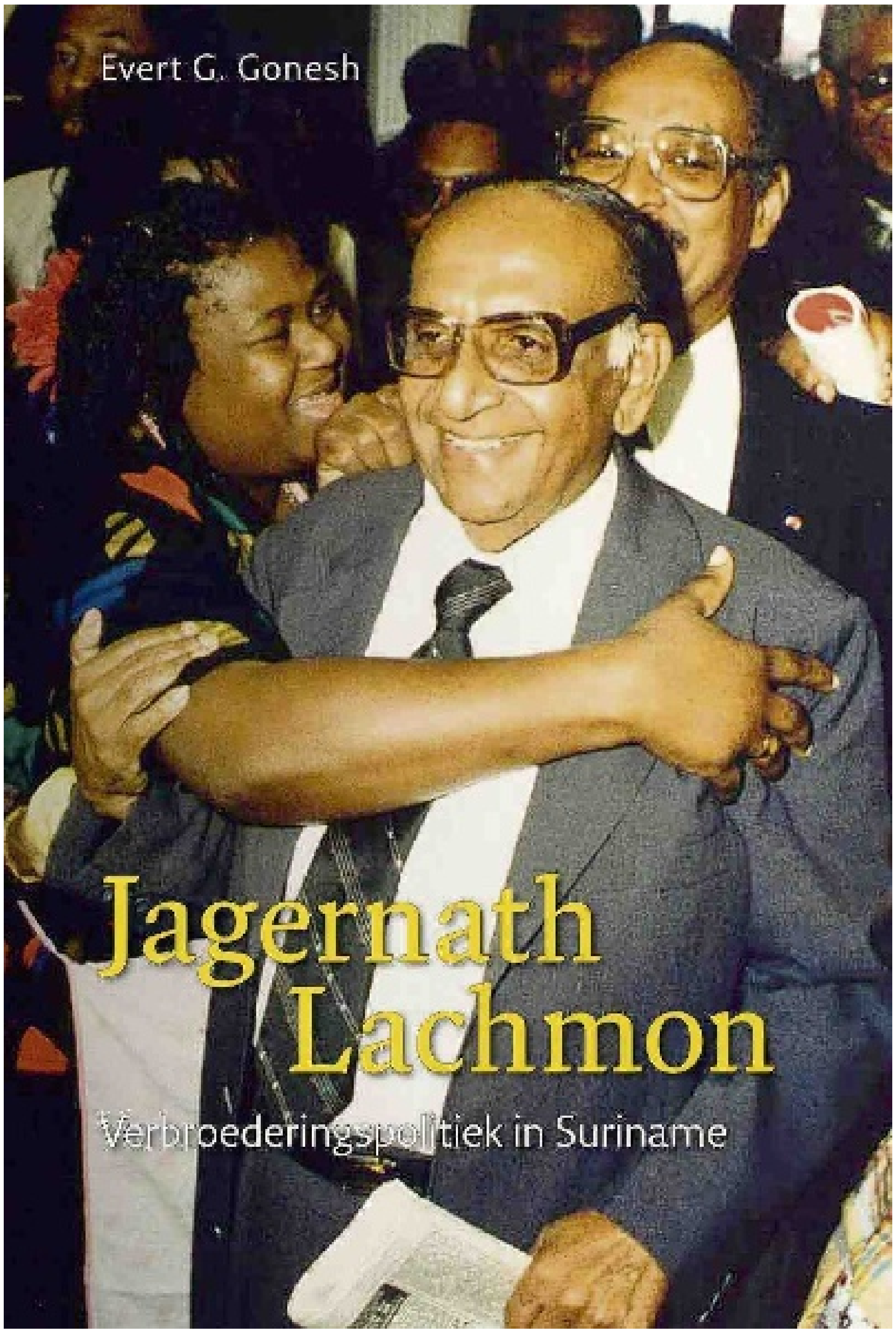

Vanwege de voor hem zo kenmerkende 'attitude gericht op samenwerking tussen de grootste partijen, buigzaamheid om compromissen mogelijk te maken... met zijn nadruk op rechtsstaat en democratie', kan Lachmons betekenis voor de Surinaamse politieke geschiedenis moeilijk overschat worden. Aldus Gonesh. Dit zijn geen woorden van geringe strekking. Overtuigt Gonesh de lezer? Ik denk het.

Afkomstig van het platteland van Nickerie waar hij als nakomertje in een arm, Hindoestaans landbouwersgezin werd geboren en de naam Jagernath kreeg ('heer der aarde') mocht Lachmon op zijn dertiende naar Paramaribo voor vervolgonderwijs. Hij paste zich gemakkelijk aan, stelde zich open op, maakte vrienden onder alle bevolkingsgroepen die Suriname rijk was en kreeg van zijn mentor de raad om voor advocaat te studeren omdat hij zo van kletsen hield. Aldus geschiedde. In Paramaribo studeerde hij voor wat toen 'praktizijn', oftewel advocaat, heette, onder begeleiding van nota bene een Creoolse advocaat, De Miranda. Weer zo'n wonderlijk geval van een toevallige ontmoeting met grote gevolgen. Want De Miranda oefende een aanzienlijke invloed uit op zijn persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontwikkeling. Door hem leerde Lachmon om zonder vooroordelen alle bevolkingsgroepen van Suriname tegemoet te treden. En meer dan dat. Lachmon begreep ook dat Suriname alleen toekomst heeft wanneer alle bevolkingsgroepen bereid zijn samen te werken in plaats van elkaar te beconcurreren of erger.

Zijn politieke carrière begon een beetje kleurloos. Door een samenloop van omstandigheden werd Lachmon bij gebrek aan een meer ervaren persoon al spoedig tot leider van de Verenigde Hindoestaanse Partij (VHP) gekozen, die bij de verkiezingen in 1949 met zes zetels in de Staten kwam. Politieke ambities had hij amper, behalve dat hij vond dat iemand zich het lot van de arme en vooralsnog kansloze overwegend Hindoestaanse districtsbevolking moest aantrekken. Hij nam de taak op zich daaraan te werken en hij deed het met zoveel handigheid en verve, dat zijn achterban vertrouwen in hem kreeg en steeds meer van hem begon te verwachten. Toen hij vervolgens niet alle voortdurend hoger gespannen verwachtingen kon waarmaken, kwam de kritiek los en keerden ook veel Hindoestanen hem de rug toe. Velen namen hem kwalijk dat hij niet met de vuist op tafel sloeg, zijn poot stijf hield of de tegenpartij voor rotte vis uitschold. Lachmon was wars van dat soort politieke praktijken. Toen in 1955 als bij mokerslag de volkspoliticus Pengel van de NPS buitengesloten werd voor een zetel in de Staten en Lachmon, met Pengel bevriend, getuige was van de teleurstelling van een menigte Creolen die zich voor zijn huis had verzameld, sprak hij die menigte toe en beloofde spontaan een zetel van de VHP af te staan aan Pengel. Dit was ongehoord. De VHP had grote moeite met die toezegging en het scheelde maar een haar of men had Lachmon de laan uitgestuurd. Maar Lachmon wist zijn partij ervan te overtuigen dat Suriname niet zonder een vertegenwoordiging van de grote Creoolse achterban bestuurd kon worden. Zo bleven beiden, Pengel en Lachmon, actief in de Surinaamse politiek. Ze bleken al spoedig hoofdrolspelers te zijn. Daarbij valt op dat Lachmon geen enkele neiging vertoonde het voortouw te nemen. Liever speelde hij de tweede viool. Daar werd helaas wel misbruik van gemaakt en het wekte ook wantrouwen. Had hij een verborgen agenda? Pengel vertrouwde het niet en brak ten slotte met hem. Een oud-partijlid van Lachmon verwees die aantijgingen naar het rijk der fabelen. Weliswaar ging Lachmon ook in zijn ogen te ver als het erom ging compromissen te sluiten, 'maar wantrouwen is misplaatst, hij is een door en door goed mens'.

Het premierschap ambieerde hij niet. Ook niet toen zijn partij in 1969 een klinkende verkiezingsoverwinning behaalde. Hij werd tot formateur benoemd en timmerde een kabinet in elkaar met Jules Sedney als premier van de 'Lachmon-regering-zonder-Lachmon'. Wellicht dat hij vreesde dat, eenmaal premier, zijn rol in de politiek dan na enkele jaren zou zijn uitgespeeld. Liever bleef hij parlementslid en vele jaren voorzitter van de Staten. Dat paste ook bij zijn visie op democratie. Je wordt door de achterban voor een zetel in de Staten gekozen, niet voor een kabinet. Het uitvoerende werk zou in handen van daartoe geschikte mensen moeten worden gelegd. Zeker is dat hij in het kader van zijn 'verbroederingspolitiek' alles in het werk stelde om de polarisatie tegen te gaan.

De eerste jaren van de onafhankelijke republiek Suriname waren ook voor Lachmon uitzonderlijk moeilijk.

Hij was niet tegen onafhankelijkheid, maar de wijze waarop die onafhankelijkheid werd bewerkstelligd, zonder referendum met de kleinst mogelijke meerderheid in de Staten en met het nodige gemanipuleer van enkele Surinaamse politici die iedere dialoog met de grote Hindoestaanse bevolkingsgroep meden, was hem een doorn in het oog.

riet of kankantrie?

Maar hij sloeg niet met vuisten op tafels. De drammerige Bruma en de arrogante premier Arron konden zodoende wel gemakkelijk hun gang gaan. Ook bij de totstandkoming van de nieuwe grondwet meende Arron het oordeel van Lachmon en de grote Hindoestaanse bevolkingsgroep aan zijn laars te kunnen lappen. Beloften kwam hij niet na en zo werd in de ogen van oud-premier Sedney 'de eerste stap gezet om een gezonde democratie te verlaten'. Lachmon moest met lede ogen toezien. De gevolgen zijn bekend. De staatsgreep van 1980 deed de rest.

Daarna brak een andere periode aan waarin Lachmon een belangrijke ontwikkeling in zijn politieke denken doormaakt. Gonesh: "Niet meer de vrees voor een Creools-Hindoestaanse botsing domineert, maar vrees voor verloedering van democratische principes en waarden. Hij toont zich hierin – evenals voorheen in zijn verbroederingsfilosofie – zeer standvastig ondanks de angst voor de militairen." De militairen hadden een storm ontketend waartegen weinig was bestand. Lachmon besloot het voorbeeld van Gandhi's 'buigend riet' ter harte te nemen en zich niet te verbeelden een kankantrie te zijn, die indrukwekkend majestueuze junglereus. Riet buigt terug als de storm voorbij is. De kankantrie kan ontworteld worden. Toen de storm ging liggen, kon hij weer van zich doen horen. Opmerkelijk is dat nu juist hij het opnam voor Arron, de man die 'hem nota bene zeven jaar buiten het machtscentrum had gehouden'. "Mede dankzij Lachmon werd Arron al ten tijde van de onderhandelingen om de democratie te restaureren weer een politieke speler." Opmerkelijk is ook dat de militaire machthebbers na verloop van jaren althans iets van de les van Lachmon over democratie en 'eenheid in verscheidenheid' leken te hebben geleerd.

Respect toegenomen

Duidelijk is dat ondanks deze zeer moeilijke jaren het respect voor Lachmon als 'politicus-staatsman' allengs is toegenomen. Terecht dunkt me. Want men kan zich afvragen – en Gonesh doet dat ook – hoe het Suriname zou zijn vergaan zonder een figuur als Lachmon. Suriname is een door etnische groepen scherp verdeelde samenleving. Zonder kennis te hebben genomen van Arend Lijphart's theorie over 'pacificatie' (later uitgewerkt tot het zogenaamde 'consociational' model voor democratie) heeft Lachmon intuïtief begrepen dat in een verdeelde samenleving democratie, opgevat als 'meerderheid + 1', niet werkt. De hebbelijkheid van Caribische politici en zovele andere politici op deze planeet om 'pas bij uiterste noodzaak toe te geven aan de verlangens van de oppositie' was Lachmon vreemd. Van dat soort kortzichtigheid moest hij niets hebben. Het buurland Guyana was wat dat aangaat voor hem een afschrikwekkend voorbeeld.

Lachmons visie was in wezen simpel: zorg dat alle partijen die deel hebben aan het maatschappelijke leven altijd de gelegenheid voor inspraak krijgen bij het nemen van beslissingen die het publieke belang betreffen. Zo riep hij in 1962: "Er is in Suriname – en dit zal ik tot mijn laatste ademtocht prediken – geen andere politiek denkbaar dan de verbroederingspolitiek. Wij kunnen een andere mentaliteit op bepaalde punten hebben, maar er is één ding dat ons bindt en dat is de grond waarop onze wieg heeft gestaan, die grond bindt ons allen. Wij kunnen niet uit overwegingen van kleur... ras... godsdienst... elkaar bestrijden. Ik hoop dat wij deze politiek zullen voortzetten en de wereld een monument zullen kunnen aanbieden." Deze verbroederingspolitiek zoekt, net als Lijpharts consociational model, naar consensus en inclusiviteit. Het interessante van Suriname is dat Lachmon met een wonderbaarlijke taaiheid deze visie is blijven uitdragen, alle ingewikkelde omstandigheden ten spijt, en dat deze de toon is gaan zetten voor de democratische cultuur in Suriname ook wanneer machtwellustige politici menen de macht exclusief naar zich toe te moeten en kunnen trekken.

Leesbaar en zorgvuldig

Gonesh heeft een zeer leesbaar en zorgvuldig gedocumenteerd boek geschreven over een politicus die zeker niet alleen voor Suriname van belang is. Hopelijk wordt deze studie snel in het Engels vertaald en uitgegeven zodat het door politici overal in het Caribisch gebied met zijn sociaal-cultureel gesegmenteerde eilanden kan worden gelezen. En daarbuiten, want de wereld is verdeelder dan ooit. Ook voor ons kleine Curaçao lijkt me het verhaal van Lachmon van het grootste belang te zijn. Gonesh besluit met de conclusie dat de man die zich zo vaak als buigend riet gedroeg uiteindelijk een machtige, niet te ontwortelen kankantrie bleek te zijn.

Evert Gonesh, Jagernath Lachmon, Verbroederingspolitiek in Suriname, LM Publishers, 2015

Ars Poëtica.

Morning Tableau

You read the ripples of their sandals
and armors dragged in dust, the anagram
of crows following them, the air

sick-riveted pitched down in night's
large territory near a highway trucks rumble
like tankers to war, or breath moving

upon water, condensing time—night
being the sun's drop into ashes.
You look up and see barbarians gathering,

you hear their organs and the stars
when they shouted: sea! sea! at the dark
coastline, regiment after regiment, entered.

So you pull the cord on the light, to wade
the sepia sheets, forever on the road, forever
the bonfire raging in the skull and bones.

Ishion Hutchinson

Letra

Ishion Hutchinson

De Peepal Tree Press publiceert in gestage vaart poëzie afkomstig van de Engelse Caribische eilanden. Het lijkt alsof er aan het talent geen einde komt. Nu weer een bundel van Ishion Hutchinson (geboren in Jamaica), Far District. Oorspronkelijk was het zijn bedoeling om een lang prozagedicht te schrijven over verblijven in een ver buitenland en thuis met je meedragen en merken dat er iets nieuws met je gebeurt, iets wat je niet had kunnen voorzien, dat nieuwe inzichten geeft. Maar dat ambitieuze project wilde niet lukken en zo bleven er brokstukken over, 'interval poems' zoals hij het noemde.

Hij vertelt erover in een interview met Mari L'Esperance. "Ze zijn in de loop van vier jaren ontstaan, soms zomaar, soms na lang zwoegen en herschrijven." Om een voorbeeld te geven zegt hij het volgende over een mooi gedicht in de bundel, Morning Tableau. "Op een ochtend in Krems, in Oostenrijk schreef ik het. De eerste incarnatie van het gedicht was de herinnering aan het beeld in de wiegende hangmat en de lyrische stemming die opgeroepen werd, 'my God, my heaven, my all', woorden afkomstig uit een brief van Van Gogh waarin hij denkt aan een passage uit Uncle Tom's Cabin. Maar die ochtend in Oostenrijk werd ik door regen gewekt, regen in de Donau, die vanuit mijn raam in het bovenste appartement kon zien stromen, maar deze regen was zo anders dan wat ik gewend was, geen tropische stortbui, een Oostenrijkse romance van regen, een asgrijze waas, terwijl de tropische regen zilverkleurig is... Ik werd erdoor getroffen en ik zag de linden buiten beneden in de straat en ik dacht aan Unter den Linden, de beroemde boulevard van Berlijn die verwijst naar het Duitsland van Hitler, terwijl ik nota bene bezig was een werk van de Oostenrijkse schrijver Thomas Bernard te lezen, over de vervorming van de wereld, van het leven, van de mens. Tegen die achtergrond ontstond een tweede incarnatie van het gedicht, dat ik beschouw als een aubade." De bundel kreeg als motto mee de woorden van Thomas Browne: There is nothing strictly immortal, but immortality. De poëzie van Hutchinson is ingetogen, diepzinnig, verrassend en geeft altijd te denken.

Hutchinson doceert aan de Cornell University. Hij ontving onder meer de Larry Levis Award voor eerdere gedichten.

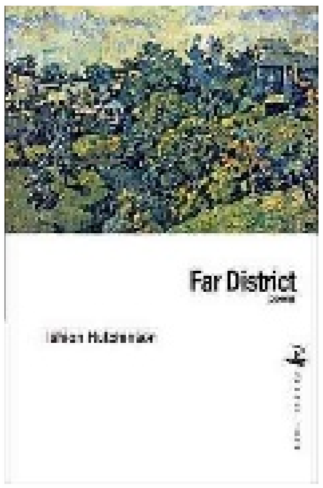

Grootste stad van Canada: kennismaking meer dan waard

Vanuit New York ben je al snel bij de Niagara Falls en eenmaal over de grens met Canada zit je zo in Toronto. Deze grootste stad van Canada is de moeite van een kennismaking meer dan waard. Het is een van de meest leefbare en veilige steden ter wereld. Zelfs in Chinatown stinkt het niet! Meer dan de helft van de bevolking is geboren buiten Canada. Wat is het succes van Toronto? Een korte kennismaking.

Tekst en foto's: **Marius Bremmer en Shutterstock**

Toronto wordt gezien als één van de meest multiculturele steden ter wereld. De stad zelf telt een kleine 3 miljoen inwoners, maar voor groter Toronto staat de teller al op 6 miljoen. Rond de 40 procent van de inwoners van de stad heeft (nog) niet de Canadese nationaliteit. De verscheidenheid aan culturen is er groter dan in bijvoorbeeld Vancouver.

Een grote stad doorgronden kan niet zonder eerst een blik in het verleden te werpen. De naam Toronto komt uit het indiaans en betekent letterlijk 'plaats waar bomen in het water staan'. Dat slaat op de regio, waar van oudsher Huron-indianen leven van de visvangst. In het jaar 1750 komen Franse handelaren als eerste Europeanen de omgeving van Toronto verkennen, al snel gevolgd door Britse loyalisten, vluchtelingen uit wat nu de Verenigde Staten zijn. Daar woedt tot de onafhankelijkheid in 1776 een oorlog tegen de Britse koloniale machthebbers, die dus de verliezers waren. In 1793 krijgt Toronto de nieuwe naam York toegekend door John Graves Simcoe. Deze Britse legerofficier kiest de stad – er woonden dan amper vijftig gezinnen – als nieuwe hoofdstad voor wat hij Boven-Canada noemt. Samen met lokale indianen neemt Simcoe het op tegen het Amerikaanse leger. Dat leidt uiteindelijk tot de inname van York door de VS. Het is dan 1813, de uit houten gebouwen opgetrokken stad gaat in vlammen op.

Nederland

In de negentiende eeuw trekt een stroom immigranten vanuit Europa naar Canada. Toronto groeit en in 1834 krijgt de stad haar originele naam terug. Montreal is dan nog wel steeds de belangrijkste stad van het land, maar door de industriële revolutie groeit Toronto uit tot één van de grootste economische centra van Canada en belangrijke haven voor stoomschepen.

Na de Tweede Wereldoorlog kwam er een toevloed aan immigranten uit Europa naar Toronto. Tegen het jaar 1980 werd het de grootste stad van het land, en grote bedrijven en internationale banken vestigen er zich.

Vanuit Europa kwamen in de jaren na de Tweede Wereldoorlog eerst vooral blanke economische migranten. Ze komen vanuit een veelheid aan landen, ook Nederland draagt behoorlijk bij aan de bevolkingsgroei van Canada: momenteel wonen alleen al zo'n 100.000 mensen van Nederlandse afkomst al in Toronto.

Vietnam

Canada raakt door die nieuwe immigratiegolf gewend aan zijn diversity en daar profiteert vooral Toronto van. Na de jaren zestig van de vorige eeuw verandert het karakter van de immigrant. Dat begint met het massaal toelaten van bootvluchtelingen uit Vietnam. Daarna komen er steeds meer niet-blanke vluchtelingen, vooral Aziatische immigranten. Daardoor is Toronto wat samenstelling van zijn melting pot betreft niet vergelijkbaar met New York. Toronto is geslaagd in integratie, waar in de VS vooral sprake bleef van segregatie (scheiding). Nog even een handvol nationaliteiten om de verscheidenheid aan te tonen: Pakistan, Jamaica, India, Iran, Somalië, Vietnam, Ecuador, Ghana, Guyana, Polen, Roemenië, Zuid-Korea, de Filipijnen en Rusland.

Hop-on Hop-off

Het is een aanrader om Toronto per Hop-on Hop-off bus te verkennen. In de zomer zet de vervoerder dubbeldekkers London-style met open bovendek in. Blijf je zitten, dan duurt de tour twee uur, maar uiteraard is het de bedoeling dat je uitstapt bij een van de pakweg twintig haltes. Elke vijftien tot twintig minuten komt er weer een volgende bus. Dan tref je dus steeds weer een andere gids, die vertelt over de bezienswaardigheden en de geschiedenis van Toronto. Je komt als vanzelfsprekend langs de iconische CN Tower, de Hockey Hall of Fame, Chinatown, het Royal Ontario museum en Casa Loma. Een boottocht over Lake Ontario is zelfs bij de prijs inbegrepen. Tickets boeken we op internet, we parkeren onze auto in een buitenwijk van de stad en gaan met de metro naar het centrum, waar we op de bus stappen.

De Huron Street in Chinatown: Indianen hebben plaatsgemaakt voor Chinezen.

Nogmaals diversiteit

De gids in onze Hop-on Hop-off bus laat niet na het unieke van de bevolking van Toronto te benadrukken. "Veel meer nog dan New York is deze stad een smeltkroes van volken. Meer dan 50 procent van de bevolking van Toronto is niet in Canada geboren en dat percentage haalt New York niet", weet onze gids. "Ook is de bevolking anders van samenstelling: van de 6 miljoen inwoners is ruim 10 procent Chinees of afkomstig uit Zuid-Aziatische landen als Korea. Een kwart miljoen inwoners komt uit het Caribisch gebied." Waar New York jarenlang gepoogd heeft om immigranten te spreiden over de stad, zet Toronto blijkbaar juist in op de kracht van eenheid in gescheidenheid. De gids nogmaals: "Dat is te zien aan een groot aantal etnische wijken zoals Little Italy, Little Jamaica, Little India, Chinatown, Koreatown, Greektown, Portugal Village, Corso Italia, Little Mogadishu en Malta Village." En dan trots: "In Toronto heet dit 'Diversity is our strenght'."

Casa Loma

Onze eerste stop is Casa Loma, ons nadrukkelijk aangeraden door Canadese vrienden. In een land met zo weinig historie en oorspronkelijke cultuur gooit dit architectonische pareltje al snel hoge ogen, al stelt het natuurlijk niets voor vergeleken bij de eeuwenoude kastelen van de Oude Wereld. Sir Henry Pellatt bouwde het kasteel in 1914 als privéwoning. Pellatt maakte op jonge leeftijd fortuin met investeringen in spoorwegen en nutsvoorzieningen zoals een waterkrachtcentrale bij de Niagara-watervallen. In de jaren die volgden sloeg hij meermalen de plank mis en moest hij Casa Loma verlaten. Eind jaren dertig wordt zijn huis een officiële toeristische attractie. Tegenwoordig is het een luxe restaurant. De reacties van het publiek om ons heen zijn wisselend: "Het ziet er mooi uit van buiten maar binnen viel het vies tegen." Een andere bezoeker: "Wat een kale boel! De meeste kamers stonden leeg omdat ze in het verleden veel meubels en andere spullen hebben moeten verkopen om de kasteel in de stand te houden." Ook: "Er loopt een tunnel van het kasteel naar de stallen waar ook weinig te zien valt. De tuin en het kasteel van de buitenkant zijn wel mooi." Weer een ander: "Bewonder de buitenkant en bespaar de entree van 22 dollar."

CN Tower

De meeste bezienswaardigheden van Toronto zijn algemeen bekend, we moeten helaas een selectie maken en slaan de CN Tower over. Deze toren met zijn 553 meter hoge zendmast was ooit het hoogste vrijstaande bouwwerk ter wereld. De vrijwel lege en holle toren heeft op 350 meter hoogte horecagelegenheden met uitkijkfaciliteiten. Wie er een bezoek bracht is vol lof over het spectaculair uitzicht over de stad, Lake Ontario en de hele regio. Mensen met hoogtevrees zijn gewaarschuwd: het uitkijkplatform bestaat uit een glazen bodem waar je recht naar beneden kunt kijken. Het hoogste uitzichtpunt, de SkyPod, bevindt zich op 447 meter.

Een – voor de liefhebber – andere aan te raden halte van onze bus is de Hockey Hall of Fame, gewijd aan de geschiedenis van het ijshockey. Hier zijn tentoonstellingen over spelers, teams en trofeeën. Ook deze halte slaan we over.

Chinatown

Eigenlijk zijn er in Toronto wel zes Chinatowns, maar die van downtown is de belangrijkste. De concurrentie tussen de vele restaurants is groot, de prijzen zijn gematigd. Ook is de variatie groot, want er wonen niet alleen Chinezen uit China maar ook immigranten met een Chinese achtergrond uit Vietnam, Laos en Thailand. Chinatown is volgens onze busgenoten beslist niet te vergelijken met andere Chinatowns. "Het stinkt hier niet naar riool en de straten zijn schoon. Dat maakt andere Chinatowns nou juist zo bijzonder." Daar is een ander het niet mee eens: "Hier voelde ik me veilig en alles is ordelijk." Wij vinden het geweldig om er rond te lopen. De straathandel, de volgepropte winkeltjes, de mensendrukte, de Chinese winkelborden en andere reclames, de Chinezen zelf, het is alsof je plots in een raket stapt en ergens in Hongkong bent uitgekomen. Het aparte is dat de psychische veiligheid van het 'normale' Toronto altijd maar een paar straten verwijderd is. Je bent zo weer op de 'normale' Kensington Markt.

Aan meer dingen komen we helaas niet toe, zoals het Bata Museum waar meer dan 10.000 paar schoenen te bewonderen zijn van over de hele wereld. We laten de stad over ons heen komen, rijdend door het Financial District. We sluiten de dag af met een boottocht over het Ontariomeer, het kleinste van de Great Lakes. Eenmaal op het water ontvouwt zich voor je ogen een imposante skyline. Dan dringt de omvang van de stad pas goed tot je door, dan valt de intimiteit weg van het stratenpatroon die we beleven vanaf het bovendek van onze bus.

Tot slot wandelen we terug naar de metro, dwars door het Entertainment District. Daar heerst een gezellige sfeer van kunstenaars en kunstenmakers, zoals Chinese dansartiesten.

Een bezoekje aan Toronto was top!

Casa Loma is een pareltje van architectuur, maar haalt het niet bij de kastelen uit Europa.

Er heerst een ontspannen sfeer op straat in downtown Toronto.

In de buitenwijken zie je hoe de stad groeit, overal wordt gebouwd.

Zet geen verdediger in de spits

Terwijl ik dit stukje schrijf, jast de Curaçaose regering de 80/20-regeling erdoorheen. Die regeling was eigenlijk drie jaar geleden al door de Staten aangenomen – of zoiets begreep ik – maar na allerlei aanpassingen is het deze week dan eindelijk zover. De regeling houdt in het kort in dat binnen elk bedrijf of organisatie minimaal 80 procent van de medewerkers een Yu di Kòrsou moet zijn.

Tekst: **Marcel Truyens**

Het plan werd ingegeven door de gedachte dat in een van de belangrijkste sectoren van onze industrie – het toerisme – de bediening overwegend uit jonge makamba's bestaat en dat zij – vaak nog stagiairs ook – het werk van de Yu di Kòrsou afpikken. En met een jeugdwerkloosheid van om en nabij de 35 procent lijkt dat dus een logisch idee.

Maar met nadruk lijkt een logisch idee. Ik ken geen ondernemers die niet het liefst een Yu di Kòrsou aannemen. Yu di Kòrsou zijn geheel geïntegreerd, spreken de taal, hoeven niet te wennen, hebben een netwerk, kennen de weg, ga zo maar door. En met zo'n arsenaal aan werklozen zijn ze er wel, maar ze zijn in de ogen van de werkgever vaak niet gekwalificeerd. En het toch proberen leidt niet zelden tot frustraties aan beide kanten.

Veel organisaties zitten vast in een rigide patroon van het uitvoeren van taken volgens bepaalde procedures en als gevolg hiervan zoekt men iemand op basis van de te vervullen functie. Kandidaat solliciteert, werkloos namelijk en moet wat, en wordt – al spreken weinigen dat hardop uit – als minst slechte dan maar aangenomen. Al vrij snel blijkt dat zowel werkgever als werknemer gefrustreerd raakt omdat het 'niet gaat' en al vrij snel trekt de werkgever de competentiekaart, de taak wordt namelijk niet naar behoren uitgevoerd.

Niet zelden volgen er dan gesprekken waarbij de manager of leidinggevende de werknemer berispt waarmee de intermenselijke verhoudingen op scherp komen te staan en het begin van de ontslagprocedure is daarmee een feit.

Werkgevers kunnen hier echter wel het nodige aan doen als ze mensen selecteren op basis van de gedachte dat het er om gaat dat mensen kunnen doen wat ze leuk vinden, dat ze kunnen doen wat ze goed kunnen en dat ze werkelijk de kans krijgen om hun persoonlijke steentje bij te dragen. In plaats van met missie, visie, strategie, procedures, organogrammen en functiebeschrijvingen je mensen te sturen, geloof ik er in dat je moet starten met leuke mensen die een plan hebben. Als je hen de ruimte geeft en op bovenstaande drie principes stuurt, komen daar de goede dingen uit.

Voorbeeld: een horeca-etablissement heeft een 24-jarige man aangenomen voor de bediening in het restaurant. Vanaf dag één heeft de man het moeilijk met zijn gasten die alleen maar lastige vragen stellen over met en zonder saus, medium of well done, een fles water met of zonder bubbels, kindermenuutjes, tassen waarover hij struikelt, gedeelde rekeningen… De keuken ziet hem niet zitten met zijn chaosbestellingen en steeds is hij te laat met het ophalen van zijn bestellingen waardoor er constant borden met eten staan af te koelen. En ondanks het feit dat de gasten deze goedlachse man erg waarderen en zijn klunzigheid op de koop toenemen voelt de supervisor dat het tijd wordt om in te grijpen. Hij werkt niet volgens de procedures.

Deze supervisor echter is wat minder een control freak en komt er na een goed gesprek met de man achter dat hij veel liever achter de bar staat. Dat vindt hij namelijk leuk, dat wil hij ook graag doen en hij ziet een hoop kansen en mogelijkheden om het nodige aan die bar te verbeteren. De supervisor wisselt een barkeeper voor de man en binnen een week loopt de bar als een tierelier, de omzet vliegt omhoog want er worden meer en duurdere drankjes verkocht, de stemming is opperbest, de fooienpot vult zich, kortom, supervisor blij, man blij en, niet geheel onbelangrijk, de gasten blij.

Uiteraard moeten mensen over zekere competenties beschikken om een taak uit voeren maar een voetbalcoach zet ook geen verdediger in de spits, ook al is de man gekwalificeerd voetballer. Systemen en procedures kunnen erg belangrijk zijn omdat ze een zeker kwaliteitsniveau en organisatiegraad garanderen. Houd echter altijd in de gaten dat procedures de neiging hebben om complexer te worden naarmate ze langer bestaan.

Managers, supervisors en andere control freaks gebruiken procedures om hun eigen plaats binnen de organisatie te legitimeren en voelen instinctief aan dat ze stijgen in de pikorde naarmate hun procedures complexer worden. Voor zowel medewerkers als klanten kan dat opnieuw zeer frustrerend werken. Houd procedures dus regelmatig tegen het licht en vraag de mensen die er mee moeten werken of ze vereenvoudigingen zien. Maak medewerkers verantwoordelijk voor helder omschreven resultaten en luister naar hun verbetervoorstellen in plaats ze af te rekenen op de taakvervulling.

Dit is geen wondermiddel maar als het straks werkelijk zover komt dan kan het misschien een beetje helpen om de verplicht in dienst te nemen mensen in elk geval een zinvol en blij leven te geven waar uw bedrijf ook werkelijk iets aan heeft.

Om redenen van vertrouwelijkheid kunnen namen, producten, markten en feitelijke omstandigheden anders zijn benoemd dan in de realiteit het geval was.

Marcel Truyens is senior marketing en communicatieconsultant bij Liquid Soul te Curaçao.
E | marcel1963@mac.com

Food for thought.

Gerechten uit Afrika, even divers als continent zelf

Voor velen in de regio betekent Afrika... onze wortels. Het zal een heel leven nemen om Afrika door en door te leren kennen. Van Sierra Leone tot Algerije, naar Egypte en Somalië, naar Congo en Madiba's Zuid-Afrika. Het is ook even moeilijk om alle Afrikaanse cuisines en gewoonten te proeven. Middels het recept in deze editie kunt u met in ieder geval één gerecht beginnen, een visgerecht met Afrikaanse smaken.

Tekst: **Miriam de Windt**

Religie, klimaat, levensomstandigheden en de uitgestrektheid van Afrika, dat zijn dé invloeden op de voedingsgewoonten. Christendom, islam, jodendom en de vele lokale godsdiensten en geloven zetten een grote stempel. Woestijnen, jungles, kustgebieden en moderne internationale steden tot armoedige, barslechte levensomstandigheden, zijn andere kenmerken.

Voor wat betreft het klimaat en invloeden van buurlanden: tropisch, subtropisch en gematigde klimaatgebieden, Arabische en mediterrane invloeden. Afrika is het tweede grootste continent. Door deze uitgestrektheid is er uiteraard ook een enorme verscheidenheid aan producten, ingrediënten en andere levensmiddelen.
We kunnen niet spreken over één Afrikaanse keuken. Er wordt een grof onderscheid gemaakt in de volgende cuisines en voedingsgewoonten: Noord-Afrikaans, Sub-Sahara Afrikaans, Midden-Oosten, Zuid-Afrikaans, West-Afrikaans en Centraal-Afrikaans. Elk met eigen lokale ingrediënten en invloeden.

Miriam de Windt is diëtiste en natural nutritionist.

Het Midden-Oosten gedeelte wordt ook de Hoorn van Afrika genoemd. Dat is het Somalische schiereiland, dat vlakbij Jemen en Saudi-Arabië uitkomt. Niet verwonderlijk dat de keuken van dit gebied te identificeren is met de Arabische keuken.
De Zuid-Afrikaanse keuken wordt ook wel de 'regenboog cuisine' genoemd vanwege de verschillende multiculturele invloeden. Met name door de inheemse bevolking, kolonisatie en immigratie. Blanke Europeanen (onder anderen Nederlanders, Duitsers, Portugezen en Fransen) en hun Aziatische slaven, hebben een wezenlijke bijdrage geleverd aan de verscheidenheid van ingrediënten, smaken en bereidingswijzen.
De Centraal-Afrikaanse keuken heeft weer aparte kenmerken. Afgelegen gebieden, waardoor de bewoners veelal aangewezen zijn op hetgeen ze kunnen verbouwen en jagen. Cassave, pinda's, bananen, krokodillen-, antilopen- en apenvlees zijn bekende kost. Klaargemaakt in bananenbladeren en op open vuur. Aangezien Afrika omringd is door zeeën en oceanen, komt vis veel voor langs de kustgebieden en minder in het binnenland. Noord-Afrikaanse tilapia wordt in feite zelfs gecommercialiseerd voor met name aquaculture en aquaponics in Azië. De bewoners van Noord- en West-Afrika zijn de weinigen die wel verse en wild gevangen tilapia tot hun beschikking hebben.

Tilapia

Tilapia is een verzamelnaam voor verschillende soorten zoetwatervis van de cichliden familie. U kunt verse tilapia vinden in ondiepe wateren. Maar de meeste tilapia die wordt verkocht komt van kwekerijen. Het is helaas één van de vissoorten die tegenwoordig worden afgeraden.
Vergeleken met andere soorten bevat gekweekte tilapia relatief kleine hoeveelheden van de gezonde omega-3-vetzuren. De omega-3-vetzuren zijn de voornaamste reden waarom het consumeren van vis wordt aangeraden. Zalm bevat bijvoorbeeld tien keer meer omega-3-vetzuren dan gekweekte tilapia. Dit komt doordat de vissen worden gevoed met GMO-maïs en GMO-soja in plaats van de planten en algen die de wilde tilapia eet.
Tevens bevat gekweekte tilapia hoge concentraties van antibiotica en pesticiden. De overvolle situatie van de aquariumbakken in de kwekerijen zorgt ervoor dat de vis letterlijk in gecontamineerd water leeft en hierdoor meer vatbaar is voor ziektes. Om te voorkomen dat de vissen sterven wordt er veel antibiotica gebruikt.
Aquaponics met tilapia voor huishoudelijk gebruik is duurzamer. Het is beter te beheersen: de bakken hoeven niet overvol te zijn met vissen, u kunt ervoor zorgen dat het water schoon blijft en u heeft de voeding van de tilapia's in de hand. U kunt ze natuurlijke voeding geven. Alleen op deze manier kan ik tilapia aanraden. Er is nog een pluspunt te noemen voor een eigen tilapia-kwekerij: ze eten larven van vliegen en muggen. Misschien een voorzorgsmaatregel tegen zika? De bekende twee vliegen in één klap: verse vis én geen virusinfectie.
In lokale supermarkten kunt u diepvries tilapiafilets kopen met het ASC-logo. ASC staat voor Aquaculture Stewardship Council. Het is een keurmerk van het Wereldnatuurfonds, dat toezicht houdt op het duurzaam kweken van vissen. De vissen leven in meer natuurlijke omstandigheden, er is minder contaminatie van de vissoorten en minder belasting voor het milieu.

Dit recept levert geen noemenswaardige hoeveelheden van gewenste voedingsstoffen. Immers, vis is geen bron van vitamines A, B of C. Ook niet van vezels. Deze voedingsstoffen dient u te krijgen van de andere gerechten die u serveert bij deze vis. Gestoomde of gekookte groente en zoals het recept aangeeft, bananen en cassave. Ongewenst is alleen de hoeveelheid totaal vet, door het bakken in olie. Dit is zeer makkelijk te verhelpen, namelijk in de oven of op een ingevette bakplaat bereiden. Indien u rekening wilt houden met het advies om tilapia alleen vers te eten, kunt u een andere vissoort nemen met stevig visvlees. Bijvoorbeeld mula.

Kook mee met May.

Tilapiafilets met cilantro

Ingrediënten:
4 tilapiafilets
Sap van 1 citroen
2 tenen knoflook, gepeld en fijn gehakt
1 theelepel paprikapoeder
1 theelepel gemalen komijn
Beetje gedroogde tarragon
Beetje bloem
4 eetlepels gewone olijfolie
1 promèntè (naar smaak) pitjes verwijderd , fijn gehakt
2 eetlepels verse fijn gehakte cilantro
1 rode ui, schoongemaakt en in ringen gesneden
Zout en versgemalen zwarte peper

Bereidingswijze:
De visfilets op een platte schaal leggen.
Het citroensap, de knoflook, de paprika, de komijn, de tarragon en een beetje zout en peper mengen. Over de visfilets schenken en 30 minuten laten marineren.
De olie in een non-stick koekenpan verwarmen.
De vis in wat bloem wentelen en in de olie aan beide kanten bruin bakken. De promèntè en wat van de cilantro er over strooien, even meebakken.
De filets op een schaal arrangeren.
De uienringen in wat olie bakken tot ze bruin zijn.
Met de rest van de cilantro over de vis strooien.
Met gebakken bananen en gebakken yams of cassava serveren.

Voor 4 personen.

Eet smakelijk,
May

Kunstenares Lucy de Kruijf

Ze doet het zelden bewust, maar in de sculpturen en schilderijen van de Nederlandse kunstenares Lucy de Kruijf zit altijd wel iets van Curaçao. Ze woont al ruim vijftig jaar niet meer op het eiland, maar haar jeugd in Julianadorp heeft haar gevormd.

Tekst en foto's: **Otti Thomas**

Een kleur of een vorm. Of de structuur van een oppervlakte. In het overwegend koude, grijze Nederland kunnen de kleinste details onverwacht voor een Curaçaogevoel zorgen. Associaties die sterker en vollediger zijn dan bij opdringerige reclames voor goedkope vliegtickets, beschrijvingen in een roman of het proeven van een Caribisch gerecht. Onverwachter dan het opvangen van Papiamentse woorden in de trein of een bachata uit een lunchcafé voor ambtenaren in Den Haag.

Die typische Caribisch kleuren, vormen en structuren zijn vaak aanwezig in het werk van de Nederlandse kunstenares Lucy de Kruijf. "Ik denk niet bewust aan Curaçao als ik begin, maar elke kunstenaar, elk mens, wordt beïnvloed door de omgeving. Je ziet het ook bij Nederlandse kunstenaars die op Curaçao gaan wonen. Hun stijl verandert."

De Kruijf is niet op Curaçao geboren, maar bracht er wel de belangrijkste jaren van haar kindertijd en jeugd door. Ze werd zeventig jaar geleden geboren in het Zuid-Limburgse dorp Beek als derde kind van een vader, die eigenlijk uit Brabant kwam en een moeder uit Drenthe. De Limburgse staatsmijnen waren een grote werkgever aan het begin van de vorige eeuw, zodat gezinnen uit heel Nederland naar het zuiden verhuisden. "Vlak na de Tweede Wereldoorlog zijn we naar Curaçao vertrokken. Tijdens de oorlog zat mijn vader in het verzet en na de bevrijding was hij totaal overspannen. Mijn moeder zag een advertentie van Shell in de krant en stelde voor om naar Curaçao te verhuizen. Ik was anderhalf", aldus De Kruijf.

Het Nederlandse gezin kwam bijna als vanzelfsprekend terecht in Julianadorp, dat toen net flink werd uitgebreid. "We woonden op de Heuvelweg", herinnert De Kruijf zich. Ze ging net als haar broer en twee zussen eerst naar de Marnixschool in Rio Canario en later naar het Peter Stuyvesant College. "Veel kinderen uit Julianadorp gingen naar de Schroederschool, maar het nadeel is dat je je dan wel in een heel klein kringetje bevindt. Als je in je eigen wijk naar school gaat, dan kom je de wijk niet uit. Op het Stuyvesant kwamen kinderen van over het hele eiland", zegt ze. "Het was eigenlijk verboden om Papiaments te spreken op school, maar de scheldwoorden pikten we wel op. Soms komen ze nog wel eens boven."

Met kunst was De Kruijf op dat moment nog eigenlijk helemaal niet bezig. "Er was wel een knutselclubje in Julianadorp, waar je leerde figuurzagen en knutselen, maar dat was meer voor de handigheid. Op het Stuyvesant had ik tekenles van meester Wim Dieleman die ons technieken leerde, maar hij heeft me nooit aangespoord om door te gaan met tekenen. Als puber was ik met heel andere dingen bezig dan tekenen of schilderen." Ze herinnert zich onder meer het zwemmen in de Curaçaose baaien, die destijds nog allemaal vrij toegankelijk waren, of zeilen op het Spaanse Water. "Ik had mijn jeugd nooit gemist willen hebben."

Ongeluk

Aan het eind van de middelbare school wist De Kruijf nog steeds niet wat ze wilde worden, maar ze was zeker van één ding: ze wilde naar Nederland, waar haar broer en zus ook waren gaan studeren. De Kruijf was pas zeventien, zodat ze verplicht een tussenjaar moest doen. "Dat was op een particulier meisjesinternaat in Den Haag. Samen met twee vriendinnen ben ik vertrokken met de boot, die via New York voer."

De Kruijf verwachtte dat ze de eerstvolgende zomer haar ouders op Curaçao zou bezoeken, maar dat liep anders. Haar broer kwam om bij een auto-ongeluk. "Hij was negentien. Ons hele leven stond op zijn kop. Mijn ouders zijn terug naar Nederland verhuisd, want ze vonden dat het hele gezin weer bij elkaar moest zijn. We hebben ons nog afgevraagd waar mijn broer begraven moest worden, want eigenlijk woonden we overal en nergens. Uiteindelijk is hij begraven in Limburg, maar mijn ouders gingen in Zuid-Holland wonen."

In navolging van haar oudere zus, die inmiddels al een baan als lerares had, besloot De Kruijf dat ze ook de lerarenopleiding wilde doen, namelijk in de richting tekenen en schilderen. Na haar studie gaf ze jarenlang les aan middelbare scholen in Noord- en Zuid-Holland. De lessen aan vmbo-leerlingen waren zwaar. "Tekenen was geen eindexamenvak, dus ze waren niet echt gemotiveerd."

Toen ze haar contract na onderwijsbezuinigingen niet verlengd werd, was ze daar eigenlijk niet rouwig om. Sindsdien werkt ze als zelfstandig kunstenaar met een eigen atelier in de Zuid-Hollandse plaats Benthuizen.

Ruïnes

Mogelijk door de herinneringen aan haar kindertijd op Curaçao is het buitenland altijd aantrekkelijk gebleven en een belangrijke bron van inspiratie geworden. Kenmerkend zijn haar ruïnes, piramides, torens en totempalen van keramiek.

heeft altijd een beetje heimwee

Ze doen denken aan archeologische vondsten, aan sporen van oude culturen, en eigenlijk zijn ze daar ook op gebaseerd, zegt De Kruijf.
"Ik hou van reizen en van wandelen. En altijd kom ik weer restanten van oude bouwwerken tegen, bijvoorbeeld onverwacht op de top van een berg. Wat ik zo geweldig vind, is dat die restanten over de hele wereld overeenkomsten met elkaar hebben", aldus De Kruijf. Mensen en culturen hebben veel meer met elkaar gemeen dan de voortdurende nadruk op verschillen doet vermoeden, vindt ze.

Ruïnes met keramiek

Geïnspireerd door de bouwwerken maakt ze haar eigen ruïnes met keramiek, vaak in combinatie met andere materialen als verweerd hout of metaal. Het werk varieert van schijnbaar fragiele torens van losse stenen, aan elkaar 'genaaid' met ijzerdraad, tot robuuste piramides, soms met een verborgen boodschap of wens erin. De Kruijfs abstracte zeefdrukken op hout hebben een vergelijkbare mystieke uitstraling, deels door de verscheidenheid aan gebruikte materialen.

Bij dit werk zijn het vooral de bruine aardetinten die aan Curaçao doen denken en het ontwerp dat bepaald lijkt door de materialen die toevallig beschikbaar waren. Het is de charmante chaos van sommige wijken op Curaçao. Haar serie kastjes lijkt rechtstreeks afkomstig uit een Curaçaos interieur en de miniatuurhuisjes van keramiek doen denken aan kunukuhuisjes. Het slakkenhuisje, badhuisje en klokkenhuisje hebben weliswaar twee verdiepingen, maar de witte muren en enigszins ronde vormen zorgen voor een onvermijdelijke associatie met het Caribisch gebied.
Curaçao blijft ook een directe bron van inspiratie. Als ze op vakantie is, neemt ze altijd schetspapier mee. Zelfs naar het strand. "Op het moment dat ik uit het vliegtuig stap, ben ik weer thuis. Ken je Flamingo Park? Daar verblijven we altijd. Lekker rustig en vrij in de natuur. Als we gaan zwemmen moet ik altijd eerst wat indrukken vastleggen met aquarel, voordat ik het water in ga." De Kruijf laat schilderijen zien van Porto Marie en een zeefdruk van een bolcactus. "Koraal wordt al genoeg geschilderd, dus ik wilde iets anders." Ook andere zeefdrukken zijn onmiskenbaar Curaçao, terwijl er niets anders zichtbaar is dan een fragment van enkele gevels tegen een strakke blauwe lucht.

Het is tot haar spijt alweer enige tijd geleden dat ze zich een reis naar Curaçao kon veroorloven, maar gelukkig heeft De Kruijf in Nederland nog veel contact met jeugdvrienden, onder wie de vriendin met wie ze destijds naar Nederland reisde. "De groep wordt steeds kleiner, maar om de twee jaar hebben we een reünie. Zodra we het over Curaçao hebben, dan bloeien we weer helemaal op. Je houdt toch altijd een beetje heimwee."

Voorkom verjaring van uw vordering

Voor schuldeisers is het van belang om niet te lang stil te zitten met het innen van een vordering. Immers, op een bepaald moment zal de vordering verjaren met als gevolg dat de vordering niet langer rechtens afdwingbaar is.

Tekst: **Cindy Schröder**

Indien een vordering verjaart, blijft er wel een natuurlijke verbintenis tot nakoming over, hetgeen inhoudt dat indien een schuldenaar na verjaring alsnog aan zijn verplichting voldoet, dit niet onverschuldigd geschiedt.

De ratio achter verjaringstermijnen is bescherming van de rechtszekerheid. Op deze wijze wordt men decennia later niet alsnog geconfronteerd met oude vorderingen. Blijkens vaste rechtspraak rust op degene die zich op verjaring beroept, de stelplicht en de bewijslast van de feiten en omstandigheden waaruit volgt dat sprake is van verjaring.
Blijkens de hoofdregel in het Burgerlijk Wetboek verjaren vorderingen na verloop van twintig jaren, een en ander is slechts anders indien de wet zulks bepaalt. Wanneer de verjaringstermijn overigens een aanvang neemt, is afhankelijk van de aard van de vordering.
In veel gevallen heeft ingevolge de wet een kortere verjaringstermijn te gelden, waarvan de belangrijkste hieronder kort besproken zullen worden:

Een rechtsvordering tot nakoming van een verbintenis uit overeenkomst tot een geven of een doen verjaart door verloop van vijf jaren. De termijn vangt aan de dag volgende op die waarop de vordering opeisbaar is geworden.

Een rechtsvordering tot periodieke betaling van renten van geldsommen, lijfrenten, dividenden, huren en voorts alles wat bij het jaar of een kortere termijn moet worden betaald, verjaart door verloop van vijf jaren. De termijn vangt eveneens aan de dag volgende op die waarop de vordering opeisbaar is geworden.

Een rechtsvordering uit onverschuldigde betaling verjaart door verloop van vijf jaren. De vordering verjaart vijf jaar na de dag waarop de schuldeiser met het bestaan van de vordering en de ontvangende persoon bekend is geworden en in ieder geval na twintig jaren nadat de vordering is ontstaan.

Een rechtsvordering tot vergoeding van schade of tot betaling van een bedongen boete verjaart door verloop van vijf jaren. De termijn loopt vanaf bekendwording van de benadeelde met zowel de schade of de opeisbaarheid van de boete als met de daarvoor aansprakelijke persoon en in ieder geval twintig jaren nadat de vordering is ontstaan.

Een rechtsvordering tot ontbinding van een overeenkomst op grond van wanprestatie of tot herstel van een tekortkoming verjaart door verloop van vijf jaren. De termijn vangt aan na de dag waarop de schuldeiser bekend is geworden met de tekortkoming.

De schuldeiser heeft gedurende de verjaringstermijn de mogelijkheid om de verjaring te stuiten, hetgeen inhoudt dat de lopende verjaring wordt afgebroken. Vervolgens zal een nieuwe verjaringstermijn (van dezelfde duur) beginnen te lopen.
Stuiting kan plaatsvinden doordat de schuldeiser een eis instelt bij de rechter.
In het geval van een vordering tot nakoming van een verbintenis dient de stuiting plaats te vinden door een schriftelijke aanmaning dan wel schriftelijke mededeling. In sommige situaties kan een aanmaning voor de schuldeiser een minder passend middel zijn om zijn rechten veilig te stellen, bijvoorbeeld als partijen met elkaar in onderhandeling zijn. Voorwaarde aan de schriftelijke aanmaning dan wel schriftelijke mededeling is echter steeds dat de wederpartij behoort te begrijpen dat de schuldeiser ondubbelzinnig zijn recht tot nakoming voorbehoudt alsmede dient voor de schuldenaar kenbaar te zijn welke vordering het betreft. Niet wordt als eis gesteld dat de schriftelijke aanmaning dan wel schriftelijke mededeling nauwkeurig de vordering omschrijft waarvoor de schuldeiser zich het recht op nakoming voorbehoudt, met aanwijzing van de correcte juridische grondslag daarvoor.
Voor andere rechtsvorderingen dan die van een vordering tot nakoming is vereist dat binnen zes maanden na de schriftelijke aanmaning een eis wordt ingesteld bij de rechter.
Voorts kan stuiting plaatsvinden doordat de vordering wordt erkend door de schuldenaar. Welke erkenning kan blijken uit handelingen of gedragingen van de schuldenaar, bijvoorbeeld het aflossen van een openstaande schuld of het betalen van rente.
Concluderend geldt dat het voor een schuldeiser van belang is om de op zijn vordering van toepassing zijnde verjaringstermijn goed in de gaten te houden en indien nodig aan de bel te trekken. Indien de schuldeiser een verjaringstermijn abusievelijk laat verstrijken, dan staat het de schuldenaar vrij de vordering alsnog te voldoen, echter indien de schuldenaar dit nalaat kan de schuldeiser nakoming van de vordering niet meer in rechte afdwingen.

Cindy Schröderis advocaat bij HBN Law op Aruba

Puzzels.

PRIJSPUZZEL

HORIZONTAAL
1 onsmakelijk, **4** plaats in Zwitserland, **7** cinema, **10** heilwens, **11** kaartterm, **12** vet, **14** afzetgebied, **17** weefsel met goud- of zilverdraad, **19** diplomatiek, **21** oorpijn, **23** Europeaan, **24** bergweide, **25** ratelpopulier, **26** voederbak, **27** inclusief (afk.), **28** tuin, **30** kunst (Lat.), **31** Iers Republikeins Leger, **33** bouwwerk in Brussel, **36** Hongaarse volksdans, **39** kauw, **40** bewaker, **42** gier, **43** denkbeeld, **44** Amerikaanse staat, **45** insnijding, **46** bekoorlijk, **47** per.

VERTICAAL
1 stadsmuur, **2** bijna-bisschop, **3** alcoholische drank, **4** proefopname, **5** afgelegen, **6** met weglating van titels en waardigheden (Lat.), **7** uitvinder van de telefoon, **8** beeld in de publieke opinie, **9** vis, **13** kleine portretfoto, **15** Amerikaanse staat, **16** lachwekkend, **18** koude wind, **20** Italiaanse componist, **22** hoofdstad van Ghana, **28** onderwereld, **29** dun bladmetaal, **31** Amerikaanse staat, **32** bloem, **34** eveneens, **35** van U, **37** steun, **38** advies, **41** Amerikaanse geheime dienst.

1		2	3	■	4		5		6	■	7	8		9
	■	10				■		■	11				■	
12	13			■	14	15		16		■	17		18	
19				20			■	21		22				
23			■		■	24			■		■	25		
■		■	26				■	27				■		■
28		29	■		■	30			■		■	31		32
33			34		35		■	36	37		38			
39				■	40		41			■	42			
	■	43				■		■	44				■	
45				■	46					■	47			

Uit de inzendingen van de Amigoe-puzzel van vorige week is als winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

E. Kock
Cunucu Abao 127
Aruba

J. Steenbaar
Kaya Janthiel 19
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie ophalen op het kantoor van de Amigoe. Curacao: Kaya Fraterna di Skèrpènè z/n tot drie uur n.m. Aruba: Bilderdijkstraat 16-2 tijdens kantooruren. Bonaire: Shon Ma Carolina, Kaya Nikiboko Noord 18.

Oplossingen moeten zowel op Curaçao als Aruba zijn ingediend op woensdag voor 12:00 uur. Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden: Amigoe-puzzel. Vanuit Bonaire kan de oplossing gefaxt worden naar Curaçao: (00599-9) 767-4744.

SUDOKU

Schrijf alle cijfers 1 t/m 9 in alle verticale kolommen, alle horizontale rijen én in alle vierkantjes van 3 x 3 vakjes.

LIGHT

		2			8			
5				3				7
	3				5		6	
			9	4			7	
9		4			6	1		
2	6	1						9
		7	4		3	6	9	8
	8				2	4	1	
6		5	8					

HEAVY

				8	5	3		
			6					
								9
		5	2					
	2	7		1			5	
					3			6
	9							3
	8			6			1	
	4	3				5	7	

ZWEEDSE PUZZEL

droog en melig / gips-soort	↓	gedwee	↓	heilige / bons	↓	uitroep van her-kenning	↓	krullijn / op de wijze van	↓	lichamel. oefening	↓
↳				↓		gelukkig / blokje	→	↓			
kleding-stuk		afstands-maat / muziek-teken	→		kalium / zijde-kapok	→ ↓				intact	
↳		↓	vis / soort gibbon	→	↓		boos / Fr. voeg-woord	→		↓	springstof
rund / kleur	→		↓				↓	wilde haver / lidwoord	→		↓
↳				van streek	→			↓			
borg	→						zeevis	→			

CRYPTOGRAM

		■	1	■	2			
		3					4	
5	■	■		■		■		■
6		7				■		■
	■		■	■	8	9		10
11				12	■		■	
	■		■	13				
	■		■		■		■	
14								

HORIZONTAAL:
3. Met reden geen reden meer om te zoeken (7); **6.** Eilandbewoonster? (6); **8.** Hoofdonderzoek (4); **11.** Zo is het nog steeds niet (5); **13.** Vers beest (5); **14.** Bevroren waterloop? (6)

VERTICAAL:
1. De tijd van een roofdier zonder kop (4); **2.** 1 van de 2 (5); **4.** Die atleet heeft er biefstuk van (4); **5.** Geheime werkplaats (7); **7.** Dat is een gek uit z'n humeur (6); **9.** Domme standaard (4); **10.** In een bos en in een straat (3); **12.** Stel dat je uit een land komt! (4).

WOORDZOEKER

S	L	A	A	P	K	A	M	E	R	O	D	E
T	L	K	L	E	A	I	M	O	I	U	K	A
R	U	A	A	C	H	T	T	I	E	N	E	R
IJ	I	Z	L	C	D	A	A	L	C	G	D	B
D	S	O	S	O	F	A	E	T	U	A	E	E
K	T	N	T	M	M	K	A	O	B	Z	A	G
R	E	D	O	N	K	E	R	R	O	O	D	L
E	R	I	E	A	O	N	A	E	Z	E	E	A
E	R	G	G	M	O	M	D	N	T	O	B	R
T	IJ	E	E	T	A	E	E	K	D	U	R	O
T	K	N	A	S	L	R	N	R	R	E	E	E
A	J	B	B	E	M	K	R	A	L	L	R	R
F	S	G	N	I	R	E	T	A	W	F	A	O
E	M	S	I	D	U	N	E	I	G	A	O	M
L	A	K	A	G	I	D	E	R	N	E	V	E
D	R	A	N	K	F	L	E	S	D	N	I	W

In deze mengelmoes van letters zijn al de onderstaande woorden verstopt. Streep alle woorden door. De resterende letters vormen dan regel van links naar rechts gelezen de oplossing van deze puzzel.

ACHTTIEN
AFWATERING
ALGEBRA
AMICAAL
ARUBA
BATONROUGE
BEZOEDELEN
DAARZO
DEALER
DEMARRAGE
DONKERROOD
DRANKFLES
EETTAFEL
EINDE
EVENREDIG
GESMEERD
KASSA
KENMERKEND
LEKKAGE
LUISTERRIJK
MEANDER
MERODE
NUDISME
PATATBOER
PLAID
RAMSJ
REMONTOIR
REUTER
ROEROM
SCHIM
SLAAPKAMER
SLALOM
SNAAR
STRIJDKREET
TORENKRAAI
TRIOMFATOR
WINDSEL
ZONDIGEN

© Sanders Puzzelboeken/160220

OPLOSSINGEN VORIGE KEER

Light

5	7	3	9	4	8	1	6	2
2	1	9	6	7	3	5	4	8
8	4	6	5	2	1	9	3	7
1	3	2	4	5	9	7	8	6
4	5	8	7	1	6	2	9	3
9	6	7	3	8	2	4	5	1
7	8	4	1	3	5	6	2	9
3	9	5	2	6	7	8	1	4
6	2	1	8	9	4	3	7	5

Heavy

7	3	1	8	5	9	4	2	6
2	5	8	4	1	6	9	3	7
6	4	9	3	2	7	5	8	1
8	1	2	9	3	4	7	6	5
5	9	3	6	7	1	8	4	2
4	6	7	5	8	2	3	1	9
9	7	6	2	4	8	1	5	3
3	2	4	1	9	5	6	7	8
1	8	5	7	6	3	2	9	4

Cryptogram:
Horizontaal: 3. Bijholte; 6. regels; 8. tank; 11. navel; 13. opaal; 14. logger.
Verticaal: 1. Wijze; 2. dorst; 4. Toon; 5. kronkel; 7. gevolg; 9. Adam; 10. kol; 12. loge.
Woordzoeker: ZANDAUTO

Zweedse puzzel

■	G	■	A	■	Z	■	L	■	L	■	T
D	O	L	B	L	Ÿ	■	E	D	O	C	H
■	K	■	T	A	■	M	A	R	E	■	E
J	H	R	■	U	P	I	■	A	M	P	■
■	U	U	R	W	E	R	K	■	P	R	E
P	I	S	A	■	S	T	A	D	I	O	N
■	S	T	I	L	T	E	■	B	A	L	K

Prijspuzzel

E	S	L	O	O	K	■	N	■	G	R	E	N	E	N
■	L	■	R	E	A	L	I	T	E	I	T	■	N	■
■	A	V	E	R	S	■	H	■	B	O	N	G	O	■
M	A	I	L	■	S	P	I	K	E	■	A	A	R	D
O	N	S	■	B	A	L	L	A	D	E	■	A	M	A
T	■	T	A	B	■	U	■	L	■	L	A	T	■	N
E	A	U	■	C	H	I	N	E	E	S	■	E	N	T
T	R	I	O	■	A	M	A	N	T	■	K	L	E	E
■	E	G	G	E	N	■	B	■	H	O	R	S	T	■
■	N	■	A	N	D	R	O	M	E	D	A	■	E	■
H	A	K	M	E	S	■	B	■	R	E	B	E	L	S

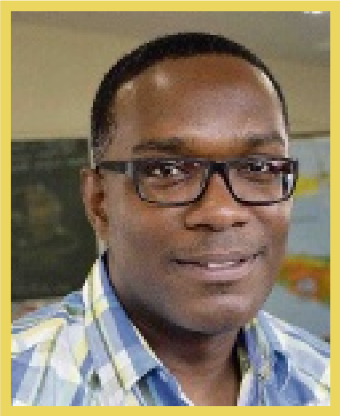

Work & Travel met Elton

Hoe meer hij reist, hoe meer hij van Curaçao gaat houden. Voorlopig is hij echter nog op wereldreis. Docent Aardrijkskunde Elton Sint Jago doet in de Ñapa maandelijks verslag van zijn belevenissen.

Zomer in Nederland en Londen

Vanuit Ulaanbaatar vloog ik via Moskou naar Amsterdam. Het was bijna zomer en de bedoeling was om ongeveer een maand in Nederland te blijven en vervolgens elders in Europa een zomerbaantje te zoeken. Mijn budget begon nogal de magere kant op te gaan dus het moest weer bijgespekt worden.

Tekst: **Elton Sint Jago**

Om privéredenen besloot ik toch langer in Nederland te blijven en ik ging meteen op zoek naar zomerbaantjes, tijdelijk werk, uitzendbureauwerk enzovoort. Binnen tien dagen werd ik aangenomen voor een zomerbaan voor drie maanden in Den Haag. Ik ging bij een alarmcentrale werken en ik werd vanwege mijn kennis van het Italiaans aangenomen.

Nadat ik twee weken lang voltijd een betaalde training had gevolgd, ging ik aan de slag. Automobilisten die aangesloten zijn bij dit bedrijf bellen naar Nederland wanneer ze pech hebben in Europa en wij moesten vervolghulp inzetten met behulp van de zusterclubs in de andere landen. Ik hield me voornamelijk bezig met de klanten die in Italië in de problemen kwamen. Vanwege de taalbarrière moest ik contact houden met de garages om de voortgang van de reparaties na te gaan en zo de klant te informeren. Ook zette ik onder andere de eerste stappen voor repatriëring van voertuigen naar Nederland. Andere collega's hielden zich bezig met bijvoorbeeld het regelen van huurauto's voor de klanten die daar recht op hadden.
Het was een leuke baan, ondanks het feit dat je soms met lastige situaties en boze klanten aan de lijn te maken kreeg. Er was altijd een leuke sfeer op de werkvloer en ik heb veel geleerd, dus ik mag niet klagen. Ik draaide zat overuren en allerlei toeslagen tikten 's avonds en in het weekeinde aardig aan dus ik heb goed kunnen sparen.
Het was ontzettend leuk om de afgelopen zomer in Nederland te zijn. Ik heb veel familie, vrienden en kennissen gezien en er kwam heel wat nostalgie naar boven. Ik dacht steeds aan mijn studententenjaren in Rotterdam en hoe fijn die periode eigenlijk was. Kon ik deze periode herhalen, zou ik het ongetwijfeld weer doen!

Het leek net alsof ik weer in Nederland woonde en ik moest een bankrekening openen, een persoonlijke OV-chipkaart aanvragen enzovoort. Het heeft me goed gedaan om er te zijn, maar ik zie mezelf niet makkelijk weer in Nederland wonen. Maar 's zomers? Ja, dan is het zeker fijn om in Nederland te zijn!

Tussendoor ben ik voor vijf dagen naar Londen gegaan en dat was meer om vrienden en kennissen op te zoeken. Ik was in 2004 al eerder in Londen geweest, dus ik heb niet veel toeristische dingen gedaan. Natuurlijk liep ik langs onder andere de Tower Bridge, Trafalgar Square en de Big Ben. Ik ging voor het eerst naar de Portobello Road Market, een echte aanrader! Ook bezocht ik het Olympic Park en het bekende, 2,5 vierkante kilometer grote Hyde Park op een mooie, zonnige dag. Het was er gezellig druk met veel activiteiten en iedereen deed zijn eigen ding.
Ik ontmoette de bekende Curaçaose Stephany Francisca die nu in Londen woont en studeert. Uitgaan is ook uitstekend in Londen en er is voor elk wat wils. Londen blijft gewoon een dure, maar erg leuke stad en het was fijn om er weer te zijn. Ze zeggen: "When a man is tired of London, he is tired of life." Zou dat waar zijn?

De volgende reeks verslagen zullen uit Afrika komen. Ik vertrok per bus naar België, waar ik de volgende dag een vlucht naar het continent nam om zo aan een ander gedeelte van mijn avontuur te beginnen!